

Sygn. akt	VIII GC 123/20
-----------	----------------

	WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ		
		Dnia	16 października 2020 r.
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy, w składzie:			
Przewodniczący:	sędzia Artur Fornal		
Protokolant:	Daria Błaszowska		
po rozpoznaniu w dniu	2 października 2020 r.	w Bydgoszczy	
na rozprawie			
sprawy z powództwa:	(...) w S.		
przeciwko:	K. P.		
o zapłatę			
I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 80 006,40 (osiemdziesiąt tysięcy sześć 40/100) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty;			
II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;			

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9 418 (dziewięć tysięcy czterysta osiemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się tego rozstrzygnięcia do dnia zapłaty.

Sygn. akt VIII GC 123/20

UZASADNIENIE

Powód (...) w pozwie przeciwko K. P. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 80.006,40 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że prowadzi działalność gospodarczą, m.in. w zakresie skupu i sprzedaży hurtowej żywych zwierząt. Podał, że był zainteresowany zakupem od pozwanego hurtowej ilości warchlaków. Strony ustaliły, że pozwany otrzyma od powoda zaliczkę w gotówce na poczet przyszłego wynagrodzenia za planowaną sprzedaż. Przez pozwanego została wystawiona faktura VAT, a powód przelał na rachunek bankowy pozwanego kwotę zaliczki, tj. 80.006,40 zł. Powód podkreślił, że mimo tej wpłaty pozwany nie dostarczył mu tuczników, ani nie zwrócił zaliczki. Powód wezwał pozwanego do zapłaty powyższej kwoty, który przedmiotowe wezwanie odebrał, ale nie spłacił zadłużenia. Właściwość miejscową Sądu powód uzasadnił wskazując na miejsce gdzie miały być dostarczone tuczniaki będące przedmiotem sprzedaży (art. 34 § 2 k.p.c.).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany zaprzeczył jakoby nie wywiązał się z umowy zawartej z powodem oraz, że w zakres jego obowiązków umownych wchodziła jedynie sprzedaż tuczniaka powodowi. Podniósł, iż strony zawarły pisemną umowę kontraktacji na trzodę chlewną, a jej egzemplarz – podpisany już przez pozwanego – pozostawił on w siedzibie powoda, otrzymując od jego pracowników zapewnienie, że zostanie mu on odesłany pocztą z podpisem osoby uprawnionej do reprezentacji powodowej spółki. Na mocy tej umowy pozwany zobowiązał się do wytworzenia i dostarczenia na rzecz powodowej spółki 7408 sztuk tuczników o docelowej masie 120 kg – z prosiąt o masie 30 kg, jakie miał pozwanemu dostarczyć uprzednio powód. To właśnie na poczet realizacji tej umowy powód uiścił na rzecz pozwanego zaliczkę w kwocie 80.006,40 zł. Pozwany przystąpił do realizacji umowy, przygotowując budynki oraz infrastrukturę niezbędną do tuczu trzody chlewnej. Powodowa spółka nie wywiązała się jednak z warunków łączącej strony umowy, bowiem, pomimo wpłaty zaliczki, nie dostarczyła pozwanemu prosiąt we wskazanej ilości i wadze, chociaż nigdy nie wypowiedziała pozwanemu zawartej z nim umowy (ale też nie odesłała należnego mu egzemplarza umowy z podpisem osoby reprezentującej powoda). Pozwany przyznał, że powodowa spółka wezwała go do zwrotu uiszczony zaliczki, jednak zakreślony w wezwaniu termin 3 dni był rażąco krótki. Zdaniem pozwanego, skoro umowa nie została rozwiązana to roszczenie powoda należy uznać za przedwczesne, natomiast ewentualne odsetki winny być zasądzone dopiero od dnia wyrokowania. Niezależnie od powyższego pozwany podniósł, że z racji przystąpienia do realizacji ww. umowy poniósł koszty związane z koniecznością uiszczenia podatku VAT w

kwocie 5.926,40 zł, a ponadto straty na skutek przygotowania budynków i infrastruktury pod tucź trzody chlewnej, zrezygnował także z możliwości zawarcia umowy tuczki trzody chlewnej z innym kontrahentem. Pozwany podniósł również zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Bydgoszczy wskazując, że właściwym miejscowo jest sąd miejsca wykonania zawartej umowy, tj. Sąd Okręgowy w Lublinie, skoro świadczenie producenta z umowy kontraktacji powinno być spełnione w miejscu wytworzenia zakontraktowanych produktów (art. 618 k.c.).

Postanowieniem z dnia 14 maja 2020 r. Sąd postanowił rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych (**k. 29 akt**).

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, że nie dysponuje umową kontraktacji trzody chlewnej na którą powołuje się pozwany, gdyż taka umowa nie została nigdy zawarta i nie było potrzeby jej wypowiedzenia. Odnosząc się do zarzutu niewłaściwości sądu, powód podkreślił, że to pozwany był zobowiązany jako sprzedawca dostarczyć mu, jako kupującemu, tuczki – co wynika wprost z przedłożonej faktury VAT. Wskazał także, że pozwany nie kwestionował, że wystawił ww. fakturę i otrzymał przedmiotową zaliczkę, której nie rozliczył, bowiem nie zwrócił otrzymanej gotówki, ani nie dostarczył powodowi tuczki. Obecnie więc powód może domagać się zwrotu przekazanej pozwanemu zaliczki, przy czym trudno przyjąć, aby 3-dniowy termin wyznaczony przez powoda na powyższe był rażąco krótki. Pozwany przez ponad rok nie podjął żadnych czynności zmierzających do rozliczenia się z powodem, a już od daty otrzymania zaliczki powinien liczyć się z koniecznością jej rozliczenia.

Pozwany – zobowiązany następnie przez Przewodniczącego zarządzeniem z dnia 26 sierpnia 2020 r. do ustosunkowania się do powyższych twierdzeń powoda – w określonym terminie nie zajął stanowiska, a na rozprawie w dniu 2 października 2020 r. podtrzymał stanowisko wyrażone w sprzeciwie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą polegającą, m.in. na sprzedaży hurtowej żywych zwierząt, natomiast pozwany prowadzi działalność w zakresie upraw rolnych połączonych z chowem i hodowlą zwierząt.

Fakty bezsporne; odpis KRS dot. powoda (k. 9-10 akt), odpis Bazy Internetowej Regon dot. pozwanego (k. 11 akt).

W dniu 29 listopada 2018 r. pozwany wystawił powodowi fakturę VAT nr (...) na kwotę 80.006,40 zł w tytule wpisując: „zaliczka na dostawę tuczki”, ze wskazaniem, że dotyczy ona 7408 sztuk.

Fakt bezsporny; faktura VAT nr (...) (k. 12 akt).

Tego samego dnia, tj. 29 listopada 2018 r. powód dokonał przelewu kwoty 80.006,40 zł na rachunek bankowy pozwanego. W tytule operacji wskazano FV (...).

Fakt bezsporny; potwierdzenie przelewu z dnia 29 listopada 2018 roku (k. 13 akt).

Pozwany nie dostarczył powodowi tuczki we wskazanej ilości, ani też nie zwrócił powodowi otrzymanej od niego zaliczki.

Fakt bezsporny.

Pismem z dnia 10 stycznia 2020 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 80.006,40 zł, wynikającej z otrzymanej na podstawie faktury z dnia 29 listopada 2018 r. zaliczki na poczet dostawy tuczki, wskazując, że nie została ona do tej pory rozliczona. Wyznaczył jednocześnie pozwanemu 3-dniowy termin od dnia otrzymania wezwania na spłatę ww. zadłużenia.

Wezwanie to doręczone zostało pozwanemu w dniu 15 stycznia 2020 r.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 10 stycznia 2020 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 14-16 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy został ustalony na podstawie przedłożonych przez powoda dokumentów prywatnych, których autentyczność nie była kwestionowana w toku procesu i nie budziła również wątpliwości Sądu. W niniejszej sprawie, Sąd po wymianie pism przygotowawczych stron doszedł do przekonania, że fakty istotne dla rozstrzygnięcia zostały wyjaśnione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności – stosownie do regulacji art. 222 zd. 2 k.p.c. – do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu niewłaściwości Sądu (**zob. k. 25 i 27 akt**) należy uznać, że bezpodstawne jest odwoływanie się w tym zakresie do treści stosunku kontraktacji jaki, według twierdzeń pozwanego zawartych w sprzeciwie, miał zostać nawiązany między stronami. Fakty na których powód opierał żądanie pozwu i którymi uzasadniał również właściwość sądu (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.), związane były bowiem z brakiem rozliczenia zaliczki uiszczonej na poczet sprzedaży, którą – według twierdzeń pozwu – planowały strony (**zob. k. 4 akt**). Powinno być uznane za oczywiste, że określenie (wskazanie) okoliczności faktycznych, mających stanowić podstawę roszczenia, które przecież dopiero ma podlegać merytorycznej ocenie Sądu, należy wyłącznie do powoda i ani pozwany, ani sąd nie mogą tych okoliczności korygować, zwłaszcza w kierunku przynoszącym powodowi niekorzystne skutki procesowe (por. postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2000 r., V CKN 1790/00, LEX nr 1306264). Wobec więc braku skutecznego (należy uzasadnione) zarzutu niewłaściwości sądu, brak było podstaw do przekazania sprawy innemu Sądowi (art. 200 § 1² i 1⁴ k.p.c. a contrario).

Przechodząc co oceny zasadności żądania pozwu wskazać trzeba, że okoliczności sprawy, tj. bezsporny fakt dokonania w dniu 29 listopada 2018 r. przez powoda na rzecz pozwanego przelewu kwoty 80.006,40 zł na poczet świadczenia, które nie zostało przez tą stronę zrealizowane (dostarczenie powodowi tuczników w ilości 7408 sztuk – co wynika z wystawionej przez pozwanego faktury zaliczkowej – **zob. k. 12 i 13 akt**), świadczą o tym, że podstawy prawnej dochodzonego roszczenia należy upatrywać w treści art. 410 § 2 k.c., skoro obejmowało ono zwrot świadczenia nienależnego w związku z tym, iż zamierzony jego cel nie został osiągnięty (*conditio causa data causa non secuta* zwane także *condictio ob rem* albo *condictio ob causam datorum*). Roszczenie o zwrot świadczenia na tej podstawie łączone jest przede wszystkim z przypadkami tzw. przedświadczenia, np. kwoty zapłaconej na poczet świadczenia z umowy przyrzeczonej, która nie została zawarta (**zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 3/07, OSNC 2008, nr 2, poz. 15**).

Zdaniem Sądu nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia twierdzenia pozwanego o tym, że strony w istocie rzeczy łączyła umowa kontraktacji, z której miał nie wywodzić się powód, narażając pozwanego na poniesienie kosztów związanych z przygotowaniem do tuczu trzody chlewnej. Przede wszystkim sam pozwany – twierdząc w sprzeciwie, że umowę kontraktacji zawarł w formie pisemnej i nigdy nie została ona wypowiedziana – przyznał, że ostatecznie nie otrzymał od powoda podpisanego przez niego egzemplarza umowy, a także że nie dysponuje nawet egzemplarzem niepodpisanym (**k. 24 - 26 akt**). Tymczasem dla zachowania formy pisemnej umowy konieczna jest wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany (art. 78 § 1 k.c.). Sąd nie miał przy tym żadnych podstaw aby czynić jakiegokolwiek wiążące ustalenia dotyczące istnienia po stronie pozwanego szkody w związku z postępowaniem powoda, skoro w sprawie nie sformułowano żadnych roszczeń wzajemnych i nie zgłoszono w tym zakresie zarzutu potrącenia.

Trzeba też zauważyć, że wprawdzie w sprzeciwie pozwany powołał się w sposób ogólnikowy na przedwczesność żądania pozwu – wskazując na brak przedłożenia przez powoda umowy kontraktacji jaka miała być zawarta między stronami oraz brak jej wypowiedzenia – ostatecznie jednak w toku rozprawy nie wypowiedział się co do twierdzeń strony powodowej o tym, że do zawarcia takiej umowy w istocie nie doszło (a w związku z tym powód nie dysponuje jej egzemplarzem) zawartych w piśmie przygotowawczym z dnia 5 czerwca 2020 r., stanowiącym odpowiedź na sprzeciw (**zob. k. 41-43 akt**). W tej kwestii Przewodniczący zobowiązał pozwanego do ustosunkowania się do powyższych

twierdzeń powoda – a wyznaczony w tym celu termin 7 dni upłynął bezskutecznie (**k. 57, 59-60 akt**). W toku rozprawy pełnomocnik pozwanego podtrzymał jedynie stanowisko wyrażone w sprzeciwie (protokół rozprawy – **k. 65, 65A akt**). W konsekwencji twierdzenia powoda co do tego, że pozwany mimo zapłaty zaliczki nie rozliczył jej, należało uznać za przyznane, stosownie do art. 230 k.p.c. Z powyższego względu zbędne było prowadzenie w tym zakresie postępowania dowodowego (art. 229 k.p.c.). Sąd postanowił w związku z tym pominąć dowód z przesłuchania pozwanego na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c., jako zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania.

Nie może budzić wątpliwości, że jeśli pozwany nie zgadzał z konkretnymi okolicznościami – podniesionymi dla uzasadnienia żądania pozwu – powinien je wskazać i ustosunkować się do twierdzeń strony powodowej (zob. wyrok SN z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 341/08, LEX nr 584753). Zgodnie bowiem z art. 210 § 2 k.p.c. każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących faktów. Strona jest przy tym obowiązana wyszczególnić fakty którym zaprzecza.

Wskazać w związku z tym trzeba, że pozwany nie kwestionował przecież ani faktu otrzymania zaliczki w dochodzonej kwocie, ani też tego, że nie została ona rozliczona między stronami (niezależnie od treści stosunku prawnego jaki miał być między nimi nawiązany, bądź też jedynie zamierzony). Brak realizacji zamierzonej inwestycji – niezależnie od przyczyn takiego stanu rzeczy – skutkował obowiązkiem zwrotu otrzymanych przez pozwanego od powoda środków pieniężnych. Zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu (por. m.in. wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 r., V CK 461/03, LEX nr 174217). Należy przy tym wskazać, że możliwość (dopuszczalność) domagania się zwrotu nienależnego świadczenia, mającego taki charakter już w chwili jego spełnienia, z reguły następuje już z momentem jego spełnienia (zob. wyrok SN z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 769/00, OSNC 2001, nr 11, poz. 166).

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd orzekł jak w punkcie I. wyroku na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. Podstawę rozstrzygnięcia o odsetkach należnych za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia z tego tytułu stanowił przepis art. 481 § 1 i 2 k.c., a należało zasądzić je dopiero od dnia 21 stycznia 2020 r., mając na uwadze brzmienie art. 115 k.c. Stosownie do treści tego przepisu, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone w dniu 15 stycznia 2020 r. (**k. 16 akt**), tj. w środę, zatem termin 3 dni – w ocenie Sądu odpowiedni do zwrotu zaliczki, skoro obowiązek jej rozliczenia należałoby liczyć już od dnia wpłaty (tj. 29 listopada 2018 r. - **k. 13 akt**) – przypadał na sobotę, 18 stycznia 2020 r., a więc upłynął on bezskutecznie dopiero w poniedziałek (20 stycznia 2020). Żądanie pozwu dotyczące odsetek w pozostałym zakresie, tj. właśnie za dzień 20 stycznia 2020 r., podlegało więc oddaleniu (punkt II. wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł stosując zasadę odpowiedzialności za jego wynik na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c., przy uwzględnieniu także § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). W świetle tych regulacji powodowi należał się zwrot kosztów w postaci opłaty od pozwu w kwocie 4.001 zł, wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł, a ponadto wydatków pełnomocnika będącego adwokatem - w kwocie 17 zł.